

Handläggare

Gina Shaya och Håkan Olsson
Telefon: 08-508 10 085

Till

Norrmalms stadsdelsnämnd
2018-03-22

Tillsynsplan avseende tobak, folköl, elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tillsynsplan avseende tobak, folköl, elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare för 2018.

Susanna Halldin Olsson
tf. stadsdelsdirektör

Johanna Hult
avdelningschef

Sammanfattning

Tillsyn enligt tobakslagen och alkohollagen har genomförts under 2017 och kommer att fortsätta under 2018. Ett nytt tillsynsansvar för året är tillsyn av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare.

Enligt Stockholm stads riktlinjer ska varje försäljningsställe få ett tillsynsbesök minst en gång per år. Fler besök prioriteras på försäljningsställen som är lokaliserade nära skolområden och de som fått anmärkningar vid tidigare tillsynsbesök. En tillsynsmetod som används inom Stockholm stad är kontrollköp. Det innebär att ungdomar som fyllt 18 år men som ser yngre ut, prövar om tobak och folköl kan inhandlas utan begäran om legitimationskontroll. Syftet med kontrollköpen är att skapa dialog vid brister och främja ålderskontroll. Kontrollköp får inte leda till sanktion.

Sedan mars 2017 ansvarar två tillsynshandläggare från preventionsenheten på Östermalms stadsdelsförvaltning för tillsynen och kontrollköp inom stadsdelsområdena Norrmalm, Kungsholmen samt Östermalm. Sammanlagt har stadsdelsområdena cirka 340 försäljningsställen. Under 2017 utfördes 180 tillsynsbesök inom Norrmalms stadsdelsområde som har totalt 158 försäljningsställen. Totalt utfördes 102 kontrollköp av tobak varav sju (6.9 procent) försäljningsställen sålde utan att begära legitimation. Tillsynsplanen innehåller förslag på antal besök och kontrollköp under 2018.

Bakgrund

Sedan den 1 mars 2017 samarbetar stadsdelsnämnderna Norrmalm, Kungsholmen och Östermalm kring tillsynsarbetet. Organisatoriskt ligger tillsynen på preventionsenheten vid Östermalms stadsdelsförvaltning. Sammanlagt har de tre stadsdelsområdena cirka 340 butiker. Tillsyn tillsammans med polisen görs fyra dagar per år.

Från och med den 1 juli 2017 tillkom en ny lag om elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare. Preventionsenheten har ansvaret för tillsyn av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare. Under 2018 kommer tillsyn av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare att ske enligt nya lagen (2017:425). Den nya lagen innebär att elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare får säljas enbart till den som fyllt 18 år. En näringsidkare som vill sälja produkterna måste anmäla det till kommunen samt inneha ett egenkontrollprogram. Varje förpackning ska ha hälsovarningar, innehålla ett informationsblad och ha en innehållsdeklaration.

Enligt Stockholms stads riktlinjer ska minst ett tillsynsbesök per år ske i butiker som säljer tobak och folköl. Försäljningsställen som ligger nära skolområden bör få fler besök. Om det finns anmärkningar från tidigare tillsynsbesök kan fler kontroller ske. Inom Stockholm stad används kontrollköp som är en viktig tillsynsmetod som syftar till att skapa en dialog med butiker som säljer tobak och folköl samt främja ålderskontroll. Kontrollköp får inte leda till några sanktioner mot butiker som säljer utan ålderskontroll.

Resultat av kontrollköpen är att butikerna har fått bättre rutiner för att säkerställa försäljning av tobak och folköl sker på ett säkert sätt. Detta genom att i högre utsträckning följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer att begära legitimation av personer som ser ut att vara under 25 år.

Ärendet

Inom Norrmalms stadsdelsområde finns 158 försäljningsställen varav 23 lunchrestauranger som säljer folköl. Under 2017 utfördes 180 tillsynsbesök inom stadsdelsområdet och 102 kontrollköp av tobak varav sju (6.9 procent) försäljningsställen sålde utan att begära legitimation. Resultaten av kontrollköp har visat att det är större butikskedjor, som exempelvis Pressbyrå, 7-eleven och Coop, som säljer till ungdomar. Förvaltningens analys är densamma som tidigare, att det förefaller vara en högre personalomsättning inom större butikskedjor vilket kan vara bidragande till bristande kontroll.

Efter kontrollköp får alla butiker ett brev oavsett om de sålt vid kontrollköpet eller inte. I brevet informeras om att kontrollköp gjorts och vad resultatet blev. Erfarenhet av kontrollköp är att ju mer kontrollköp som görs ju färre butiker säljer till ungdomar utan att begära legitimation.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av förskole- och fritidsavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Tillsynsplanen för 2018 är att tillsynsbesök ska utföras enligt Stockholm stads riktlinjer som innebär minst ett tillsynsbesök per försäljningsställe och år. Ytterligare tillsynsbesök kommer att göras vid försäljningsställen nära skolområden och försäljningsställen som fått anmärkningar vid tidigare tillsynsbesök. Tillsynen av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare kommer att påbörjas och kontrollköp avseende tobak och folköl kommer att fortsätta. I planen finns fyra dagar inbokade med polisen för gemensam tillsyn.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tillsynsplan 2018 avseende tobak, folköl, elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare.

2018	Antal tillsynsbesök	Antal kontrollköp
1 januari - 30 juni	68	50+ uppföljning
1 juli - 31 december	90	50+ uppföljning